

NYCKELPERSONER FÖR BARNS BÄSTA

Gränsöverskridande koordinering för barns bästa

Ny kunskapsöversikt:

KONTAKTPERSONER OCH SAMORDNINGSANSVARIGA – EN UTVECKLING MED FÖRHINDER

Barnets bästa

För att barn, unga och deras föräldrar själva ska söka stöd för saker som oroar dem underlättar det om de känner till och har förtroende för den de kan vända sig till. När det är frågan om mer omfattande stödbehov är det också viktigt att stödet samordnas på ett välfungerande sätt. I kunskapsöversikten ”Att göra prevention och samverka” beskrivs och analyseras i vilken mån dessa intentioner förverkligats inom skotska modellen ”GIRFEC”. Översikten visar att modellen på flera sätt lever upp till förväntningarna men också att vissa delar mött åtskillig kritik samt att implementeringen av rollerna mött förhinder.

Varför gjordes studien?

I Sverige har GIRFEC rönt stort intresse och utvecklingsarbete pågår på ett flertal platser med inspiration från modellen. Det är dock inte alltid så att beskrivningar av en modell helt överensstämmer med praktiken, och det finns ofta lärdomar att hämta från processen innan en modell blivit färdigutvecklad som är viktiga att känna till.

I GIRFEC har två nyckelfunktioner skapats för att modellen ska fungera som avsett: 1) En ”named person” som ska vara en lättillgänglig kontaktperson att vända sig till vid oro hos och kring ett barn/ungdom. Denne har sedan ansvar för att initiera ett gemensamt planeringsarbete. 2) En ”lead professional” som har samordningsansvaret vid mer omfattande stödbehov och som även följer upp så att barn och unga får erforderligt stöd.

Så här gjordes studien

För att ta reda på hur modellen vuxit fram och hur den mottagits i Skottland genomfördes en policyanalys med fokus på de båda funktionerna. Utöver denna har 32 vetenskapliga publikationer om modellens kunskapsbas och implementering av rollerna ställts samman och tematiserats.

Huvudsakliga resultat

GIRFEC faller tillbaka på ett omfattande och sammankopplat reformarbete kring barn och unga i Skottland. De två nyckelfunktionerna har medverkat till att hjälp och stöd kunnat erbjudas tidigare i barn och ungas liv. När nyckelfunktionerna har implementerats som tänkt, verkar också ambitionen om att ge stöd i sammanhang som barn och unga känner sig trygga i och från personer de litar på, till stor del ha infriats.

För att fungera i en av nyckelfunktionerna är det angeläget att de som innehar rollerna själva ser sig kompetenta men också att de får riktad utbildning, kontinuerligt stöd och resurser för uppdraget. Därtill krävs en fungerande samverkan mellan professionella.

Den kritik mot modellen som funnits har framförallt berört funktionen ”Named person”, då denna uppfattats hota familjens integritet. Istället för att införas som en obligatorisk del i lagstiftningen, kom ”Named person” därför att lämnas som ett frivilligt erbjudande till berörda familjer.

Trots att arbetssättet bygger på delaktighet finns det exempel på att GIFREC implementerats på ett sätt som snarare minskar än ökar erkännandet av barn, unga och föräldrars aktörskap.

Det visar sig också att socialarbetarna uppfattar sig komma längre från barnet och fått

en mer administrativ roll, tvärtemot intentionerna.

Lärdomar för utvecklingsarbetet

Studien stärker tanken om att tidiga och samordnade insatser kräver en god organisering med ansvariga personer som är trygga och kompetenta för sina uppdrag. Det räcker inte med att utse personer för att ansvara för en viss funktion, utan de behöver också få utbildning och stöd för sina uppdrag. De behöver också arbeta upp ett förtroende bland dem stödet främst berör – alltså barn, unga och föräldrar.

Det är också viktigt att hålla de övergripande målsättningarna och värderingarna ständigt aktuella under

implementeringen då traditionella arbetssätt och rutiner kan ta överhanden som gör att intentionerna blir svåra att förverkliga.

Det är slutligen centralt att genom utvecklingsarbetet återkomma till frågan om hur långt samhället kan gå utan att kränka familjers rätt till integritet från insyn.

Kontaktperson för studien

Du kan ta del av studien i sin helhet [här](#).

Angelika Thelin svarar gärna på frågor om studien: angelika.thelin@lnu.se

Partnerskap för kunskapsutveckling

Satsningen Barnets bästa gäller! i Kronoberg följs genom forskning inom ramen för ”Tillitsskapande organisering – gränsöverskridande koordinering för barns bästa. Detta är ett partnerskap mellan Linnéuniversitetet, Regionen Kronoberg och kommunerna i regionen. Målet är att bidra till ett kunskapsbaserat utvecklingsarbete.

I olika delstudier följs hur satsningen införs i det praktiska arbetet, hur samarbetet utvecklas samt vad tidig upptäckt och samordning kring barn och unga innebär för dem själva, deras föräldrar och för professionella. Kontakta gärna projektledare Torbjörn Forkby, professor vid Linnéuniversitetet för frågor: torbjorn.forkby@lnu.se, 076-872 47 00